

KOM IND I INDUSTRIEN

HORSENS ANDELSSVINESLAGTERI · JAKA, AARHUS · DEN BRUNE OG DEN HVIDE KØDBY, KØBENHAVN · RINGSTED ANDELSSVINESLAGTERI · SLAGTEHUSET, NYKØBING FALSTER · SLAGTERIERNE PÅ RUGÅRDSVEJ, ODENSE · STRYHN'S, ROSKILDE · ØSTVENDSYSSLELS ANDELSSVINESLAGTERI, SÆBY · BRØRUP OG OMEGNS ANDELSMEJERI · HJEDDING ANDELSMEJERI · LIMFJORDSKOMPAGNIET, NYKØBING MORS · PETERSENS RØGERI, ALLINGE · SILDERØGERIER, HASLE · HAVNEMØLLEN, KØBENHAVN · JYSK ANDELS FODERSTOFFORRETNING, AARHUS · "DE FEM SØSTRE", AARHUS · OTA, NAKSKOV · ASSENS SUKKERFABRIK · CHOKOLADEFABRIKKEN ELVIRASMINDE, AARHUS · GØRLEV SUKKERFABRIK · MERN SAFTSTATION, VORDINGBORG · STEGE SUKKERFABRIK · SUKKERFABRIKKEN LOLLAND, HOLEBY · TOMS FABRIKKER, BALLERUP · BRYGGERIET FUGLSANG, HADERSLEV · BRYGGERIET THOR, RANDERS · CARLSBERG, KØBENHAVN · CERES, AARHUS · DE DANSKE SPRITFABRIKKER, AALBORG · H.I. BIES BRYGGERI, HOBRO · HANCOCK BRYGGERIERNE, SKIVE · LUNDBERGS MALTFABRIK, EBELTOFT · THISTED BRYGHUS · C.W. OBELS TOBAKSFABRIK, AALBORG · R. FÆRCHS FABRIKKER, HOLSTEBRO · CIKORIETØRRERIET PÅ BASNÆS, SKÆLSKØR · MARGARINEFABRIKKERNE, VEJEN · NESTLÉ, HJØRRING · BOMULDSFABRIKKERNE, RIBE · BRANDTS KLÆDEFABRIK, ODENSE · BREDE KLÆDEFABRIK · DE DANSKE BOMULDSSPINDERIER, VEJLE · DEN KONGELIGE SILKEFABRIK, KØBENHAVN · GRENAA DAMPVÆVERI · HERNING KLÆDEFABRIK · HOLGER PETERSENS MANUFAKTURVAREFABRIK, KØBENHAVN · RANDERS HANDSKEFABRIK · RY MØLLE, SKANDERBORG · SCHAUMANN'S KLÆDEFABRIK, HADERSLEV · SKÆRBÆK ULDSPINDERI · TEKSTILINDUSTRI, HERNING · USSERØD KLÆDEFABRIK · NAARUP SAVVÆRK, TOMMERUP · RUD. RASMUSSENS SNEDKERIER, KØBENHAVN · TRÆVAREFABRIKKEN BASTIAN, HORSENS · BRUUNSHAAB PAPPFABRIK, VIBORG · SILKEBORG PAPIRFABRIK · CHEMINOVA, HARBOØRE · CODAN GUMMI, KØGE · COLOPLAST, HUMLEBÆK · HENKEL, KØBENHAVN · J.P. JENSENS EDDIKE- OG SENNEPSFABRIK, KØBENHAVN · LØVENS KEMISKE FABRIK, BALLERUP · MESSERSCHMIDTS GARVERI, KØBENHAVN · NOVO – NOVOZYMES, FREDERIKSBERG · PALSGAARD, JUELSMINDE · RIAS, ROSKILDE · VALDEMAR TØRSLEFF & CO., KØBENHAVN · AARHUS OLIEFABRIK · SHELL-RAFFINADERIET, FREDERICIA · SØBY BRUNKULSLEJE, HERNING · BJØRNDAL KALKVÆRK, THYHOLM · DANIA, MARIAGER · DANSK ETERNIT FABRIK, AALBORG · FAKSE KALKBRUD · FUR MOLERVÆRK · HJORTHS FABRIK, RØNNE · HOLMEGAARD GLASVÆRK, NÆSTVED · AALBORG PORTLAND · BORNHOLMS RÅSTOFINDUSTRIER · CATHRINEMINDE TEGLVÆRK, ILLER STRAND · KAGSTRUP KALKVÆRKER, SOLRØD · KALKVÆRKSINDUSTRI, DJURSLAND · KNABSTRUP TEGLVÆRK OG KERAMIKFABRIK, HOLBÆK · MØNSTED KALKVÆRK, VIBORG · NIVAAGAARD TEGLVÆRK · ROCKWOOL, HEDEHUSENE · STENBRUDSGÅRDEN, NEXØ · TEGLVÆRKSEGNEN VED FLENSBORG FJORD · BJÆLKERUP JERNSTØBERI, STORE HEDDINGE · BUKH MOTORFABRIK, KALUNDBORG · DRONNINGBORG MASKINFABRIK, RANDERS · F.L. SMIDTH & CO., KØBENHAVN · FRICHS, AARHUS · GODTHAAB HAMMERSVÆRK · HEIDES VINDMOTOR- OG MASKINFABRIK, MORS · HEKLA MASKINFABRIK, ALLINGÅBRO · HELLEBÆK · HOLBÆK JERNSTØBERI · HOLEBY DIESELMOTOR FABRIK, LOLLAND · KØGE JERNSTØBERI · MAGLEKILDE MASKINFABRIK, ROSKILDE · METALLIC TRYKSTØBERI, SKIVE · MORSØ JERNSTØBERI, NYKØBING MORS · PEDERSHAAB MASKINFABRIK/P. N. BESLAG, BRØNDERSLEV · RIBE JERNSTØBERI · RAADVAD · SABROE, AARHUS · SCANDIA, RANDERS · SILKEBORG MASKINFABRIK · UNISCRAP, KØBENHAVN · VALD. BIRNS JERNSTØBERI OG MASKINFABRIK, HOLSTEBRO · VOSS, FREDERICIA · BANG & OLUFSEN, STRUER · DANFOSS, NØRDBORG · DANSK GLØDELAMPEFABRIK, AABENRAA · HEDE NIELSEN, HORSENS · NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKKER, MIDDELFART · PRIORPARKEN, BRØNDBY · THOMAS B. THRIGE, ODENSE · BURMEISTER & WAIN, KØBENHAVN · FREDERIKSHAVN VÆRFT OG FLYDEDOK · HELSINGØR VÆRFT · HOLVÆK SKIBSVÆRFT · HOLMEN, KØBENHAVN · KALVØ VÆRFT, AABENRAA · LINDØVÆRFTET OG MUNKEBO · NAKSKOV SKIBSVÆRFT · ODENSE STAALSKIBSVÆRFT · SVENDBORG SKIBSVÆRFT · DEN KONGELIGE MØNT, KØBENHAVN · J. ERNSTS SØLVVAREFABRIK, ASSENS · MARCUSSEN & SØN ØRGELBYGGERI, AABENRAA · AVEDØRE HOLME INDUSTRIKVARTER · COOP DANMARK, ALBERTSLUND · FDB, VIBY J. · FREDERIKSVÆRK · GLADSAXE/MØRKHØJ INDUSTRIKVARTER · GREJSDALEN, VEJLE · HÅNDVÆRKERBYEN, GREVE · HÅNDVÆRKERBYEN, VALBY · MØLLEÅDALEN INDUSTRIOMRÅDE · TASSO-ALBANI-OMRÅDET, ODENSE · VALBY INDUSTRIKVARTER · ESBJERG HAVN · ESBJERG DOKHAVN OG FYRSYSTEM · HERNING STATIONSCENTER · HOBRO HAVN · JERNBANEN KØBENHAVN-KORSØR · REMISEN, BRANDE · SKAGEN HAVN · THYBORØN HAVN · AUDEBO PUMPESTATION, HOLBÆK · CHRISTIANSDAL'S VANDKRAFTVÆRK, HADERSLEV · FREDERIKSBERG FORBRÆNDINGSANSTALT · H.C. ØRSTED VÆRKET, KØBENHAVN · HARTEVÆRKET, KOLDING · KARLSGÅRDEVÆRKET, VARDE · KØBENHAVNS VANDVÆRK · LYDUM MØLLE, NR. NEBEL · PUMPESTATION KLØVERMARKEN, KØBENHAVN · RØNNE ELEKTRICITETSVÆRK OG BADEANSTALT · TANGEVÆRKET, BJERRINGBRO · THORSBRO VANDVÆRK, ISHØJ · ØSTRE ELVÆRK, KØBENHAVN · CLASSENGADE 7, KØBENHAVN · KARL KRØYER, VIBY J. · KUREER, KØGE · POUL LA COUR'S FORSØGSMØLLE, ASKOV · GRØNS VAREPAKHUS, KØBENHAVN

OG UD I UNDERVISNINGEN

KOM IND I INDUSTRIEN OG UD I UNDERVISNINGEN

WEBPUBLIKATION FOR UNDERVISERE OG MUSEER
OM INDUSTRIKULTUR I GYMNASIESKOLEN

Museum Midtjylland 2012

Illustrationer: Fotograf Jens Lindhe, hvor intet andet er nævnt
Layout: Kowsky

Publikationen bygger på oplæg og diskussioner på seminaret Kom ind i industrien og ud i undervisningen – seminar for undervisere og museer om industrikultur i gymnasieskolen, som fandt sted på Herning Gymnasium d. 14.-15. marts 2012. Seminaret var arrangeret af Museum Midtjylland i samarbejde med Kulturstyrelsen og Ministeriet for Børn og Undervisning.

Tak til Kulturstyrelsen og fotograf Jens Lindhe for lån af illustrationer

Forside: Navnene på Danmarks 25 nationale industriminder og 161 regionale industriminder. Se mere her → www.kulturarv.dk

FORORD

HVORFOR SKAL DE GYMNASIALE UNGDOMSUD- DANNELSER OG KULTURHISTORISKE MUSEER SAMARBEJDE OM AT UDVIKLE UNDERVISNINGS- AKTIVITETER?

Det korte svar er, at gymnasier og museer har noget til fælles. Begge kan bidrage til unges uddannelse og identitetsdannelse. Mens undervisere er specialister i at kombinere fagfaglig og didaktisk viden, er museerne videnscentre og læringsmiljøer med stedsbestemt ekspertviden, der belyser det sted, hvor eleverne bor. Samarbejde mellem museer og gymnasiale uddannelser gør det muligt at koble historiske erfaringer og fysiske steder med fagenes teori og praksis, og det føjer nye komplekse dimensioner til undervisningen.

Det handler om at udnytte fælles muligheder og rammer til at skabe undervisning, som fører til indsigt og bidrager til refleksion. For at forstå og forandre verden af i dag og skabe rammer for fremtiden, må man også kende til verden af i går!

KOM IND I INDUSTRIEN

IGENNEM DE SIDSTE 150 ÅR HAR INDUSTRIENS UDVIKLING PÅ AFGØRENDE VIS SAT SIT PRÆG PÅ DANMARK. INDUSTRIEN HAR FORMET VORES LANDSKAB OG BYGNINGER, SÅVEL SOM MÅDEN VI TÆNKER OG ORGANISERER OS PÅ. VELFÆRDSAMFUNDET HAVDE INDUSTRISAMFUNDET SOM FORUDSÆTNING OG DET SAMME GØR SIG GÆLDENDE FOR DET GLOBALE SAMFUND BASERET PÅ PRODUKTION OG HANDEL MED VARER OG TJENESTEYDELSER.

Industri handler om både økonomi og teknologi, materialekendskab og infrastruktur, rettigheder og hverdagsliv, storpolitik og globalisering. Industrikulturen er til stede i samfundet gennem arbejdspladser og produktionsanlæg, men også i de industribygninger, som har fået nye funktioner og i dag er omdannet til alt fra boliger til kulturhuse.

Denne publikation sætter fokus på, hvordan museer og undervisere i gymnasiet (stx, htx, hhx, hf) kan samarbejde om udvikling af undervisningsforløb med afsæt i industrikultur. Målet er at give et indblik i, hvad industrikultur er og kan, og hvordan industrikultur kan inddrages i undervisningen på de gymnasiale uddannelser.

H.C. Ørsted Værket på Kalvebod i København. Byen fik sine første elektricitetsværker i 1890'erne. De tidlige elværker var jævnstrømsværker og da det ikke var muligt, at føre jævnstrøm over længere afstande, blev de opført tæt på forbrugerne inde i byen. Med den nye vekselstrømsteknologi blev det imidlertid muligt at bygge elektricitetsværket på havnen, hvor kulkibe med brændsel let kunne lægge til. Da H.C. Ørsted Værket åbnede i 1920, havde det kapacitet til at forsyne hele københavnsområdet med elektricitet.

HVAD ER INDUSTRIKULTUR?

FRA CA. 1840-1970 UDVIKLEDE DANMARK SIG TIL ET INDUSTRI-
LAND. BEGREBET INDUSTRIKULTUR AFSPEJLER ERKENDELSEN
AF, AT INDUSTRIENS UDVIKLING IKKE KUN FIK BETYDNING FOR
VIRKSOMHEDSEJERE OG ANSATTE I INDUSTRIEN, MEN GREB IND
I ALLE SAMFUNDSFORHOLD OG PÅVIRKEDE ALLE LIVSFORMER.

Industrialiseringen førte til nye måder at være og nye måder at være sammen på. Videnskabelige opdagelser og tekniske opfindelser betød bedre livsvilkår for de fleste. Arbejdet på fabrikker og kontorer førte til at døgnnet blev skarpere inddelt i arbejdstid og fritid, og industriens masseproduktion førte til nye måder at forbruge på. Endelig betød kvindernes indtog på arbejdsmarkedet at traditionelle kvindeopgaver, som pasning af børn og ældre blev til samfundsopgaver.

Hvor kan man finde industrikultur? Spørger man museerne, findes industrikultur stort set over alt. På mange museer findes der udstillinger, som fortæller om industriens udvikling og betydning. Men industrikultur er også noget, der skal opleves på stedet. Vil man blive klogere på hvordan råstoffer blev udvundet, hvordan energien fra en dampmaskine blev ført ud i produktionen eller hvordan arbejderne boede, er det oplagt, at besøge nogle af de mange fabrikker, bebyggelser og boliger, som i dag er en del af vores fysiske industrikulturarv.

Industriminder

I 2004-2007 gennemførte Kulturarvsstyrelsen satsningen Industrikulturens år. En vigtig del af initiativet var en kortlægning af industrien i Danmark og udpegningen af 25 nationale industriminder og 161 industriminder af regional betydning.

Industriminderne er bebyggelser og anlæg, som kan opleves i dag. De er fysiske spor, som fortæller om industriens udvikling og om hvordan industrien har formet byerne og landskabet omkring.

Både de nationale og de regionale industriminder er opstået i perioden

1840-1970. Tilsammen repræsenterer de forskellige brancher, som har kendetegnet og for en stor dels vedkommende stadig kendetegner dansk industri. Læs mere på → www.kulturarv.dk

Tasso/Albani området i Odense er et af de tidligste og bedste eksempler på de nye industribyer. I forbindelse med den tidlige industrialisering blev der opført nye kvarterer, hvor fabrikkerne lå side om side med arbejderne boliger. Tasso/Albani området opstod omkring Frederiksgades Jernstøberi og Maskinfabrik (anlagt 1856, nu Tasso) og Albani Bryggeriet (anlagt 1859). Begge virksomheder var typiske for den første industrialisering.

KOM UD I UNDERVISNINGEN

HVORDAN TÆNKER 16-19-ÅRIGE GYMNASIEELEVER? OG HVORDAN ARBEJDER DE? MED GYMNASIEREFORMEN SOM TRÅDTE I KRAFT I 2005, KOM DER ØGET FOKUS PÅ SAMSPIL OG SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF FAG.

Hvor det almene gymnasium tidligere var opdelt i en sproglig og en matematisk linje, er det nu inddelt i en række studieretninger. Samtidig er opfattelsen af, hvad en nødvendig almen viden indebærer, udbygget med et særligt fokus på, at styrke elevernes forståelse af den naturvidenskabelige og teknologiske udvikling.

Det overordnede mål er, at eleverne opnår almen dannelse, viden og kompetencer gennem uddannelsens faglige bredde og dybde i kombination med samspillet mellem fagene.

De gymnasiale uddannelsers formål

De gymnasiale uddannelser (hxx, htx, stx, hf) skal forberede eleverne til videregående uddannelse. Eleverne skal tilegne sig almindelig dannelse, viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglige bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene. I løbet af uddannelsen skal de blive fortrolige med at anvende forskellige arbejdsformer og de skal evne at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde

og sans for at opsøge viden er centrale. Uddannelsen skal have et dannelsesperspektiv med vægt på elevernes udvikling af personlig myndighed. Eleverne skal derfor lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden: medmennesker, natur og samfund, og til deres egen udvikling. Derudover skal uddannelsen udvikle elevernes kreative evner og deres kritiske sans.

Som helhed skal uddannelsen og skolekulturen forberede eleverne til

medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og hele skolens dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og globale perspektiv. (Af Gymnasielovens kap. 1,§2)

Coop Danmark med "Cirkelkaffe-pigen" ligger i Albertslund ved Indfaldsvejen til København. Historien om de danske brugsforeninger starter imidlertid et helt andet sted. Brugsforeningstanken opstod i England og fik sit gennembrud i 1844, da 28 arbejdsløse vævere oprettede en forening i Manchester forstaden Rochdale. Inspireret af de engelske ideer tog præsten H.C. Sonne i Thisted i 1866 initiativ til oprettelsen af Thisted Arbejderforening – Danmarks ældste brugsforening. I de følgende år opstod der brugsforeninger rundt om i landet og i 1896 dannedes Danmarks Brugsforeninger – FDB. Ideen var, at når foreningerne gik sammen, var det muligt at købe stort ind. Dermed var det muligt at sikre medlemmerne de bedste varer til den billigste pris.

MUSEET SOM MEDUDVIKLER

MED GYMNASIEREFORMENS FOKUS PÅ FAGLIG BREDDE OG DYBDE OG SAMSPILLET MELLE M FAG, ER DET BLEVET SVÆRERE FOR MUSEER AT LAVE FÆRDIGE FORLØB, SOM MATCHER UNDERVISERNES BEHOV. I STEDET FOR AT BRUGE RESSOURCER PÅ AT UDVIKLE FORLØB, ER DET DERFOR OPLAGT AT MUSEER BRUGER DERES KOMPETENCE, SOM MEDUDVIKLERE AF KONKRETE UNDERVISNINGSFORLØB.

Erfaringer fra Københavns Museum og Museum Midtjylland viser, at det gennem samarbejde er muligt, at skabe en platform for eksperimenterende undervisning, som understøtter de faglige mål med nye forløb og nye metoder. I den forbindelse er det afgørende, at undervisere og museer gør det, som de ”er bedst til”. Ideen om medudvikling indebærer således, at det er underviserne, som står for undervisningen, mens museet stiller sin viden, samlinger og kontakter til rådighed for undervisningen.

Miraklet på heden

Det midtjyske område er fuldt af spor efter tekstil- og beklædningsindustriens udvikling. I samarbejde med undervisere fra Herningsholm Gymnasium (htx) og Herning Gymnasium har Museum Midtjylland udviklet en ressourcebank med kilder til industriens udvikling fra 1940’erne og frem til i dag og undervisningsforløbene »Fabrikantspillet« og »Herning – Tekstilbyen i velfærdssamfundet«.

Se mere her → www.museummidtjylland.dk

Fra diesel til dåseøl – om industrikultur

Hvordan er industrikultur, vores hverdag og byen forbundet? I samarbejde med undervisere fra Gefion og Christianshavns Gymnasium har Københavns Museum udviklet fem forløb, der dykker ned i forskellige industrimiljøer i København. Forløbene er baseret på, at eleverne selv skaber og formidler indholdet på tværs af fag og metoder ved at undersøge, udvikle og bidrage.

Se mere her → www.copenhagen.dk

Htx elever fra Herningsholm Gymnasium på besøg på den tidligere Herning Klædefabrik, som i dag huser museet Textilforum. Tekstilbyen Herning er centrum i et område, som er dybt præget af tekstil- og beklædningsindustriens udvikling i især årene 1950-1970, hvor der foregik en omfattende produktion af strikvarer. »Syerskerne i Herning« er forsvundet, men industrien er der stadig. I dag sker produktionen af tekstil- og beklædningsindustrien rundt omkring i verden, men design, tilrettelæggelse og planlægning af produktion foregår stadig i midtjyske område. Foto: Museum Midtjylland

FÆLLES PLANLÆGNING OG FORSKELLIGE ROLLER

SAMARBEJDET MELLE M UNDERVISERE OG MUSEER HANDLER OM AT UDVIKLE UNDERVISNINGSFORLØB MED BRUGSVÆRDI FOR BEGGE PARTER. HVIS SAMARBEJDET SKAL FUNGERE ER DET DERFOR VIGTIGT AT AFSÆTTE TID TIL UDVIKLING OG MØDEAKTIVITET. ER DET FØRSTE GANG MAN SAMARBEJDER, ER DET SAMTIDIG EN GOD IDÉ AT BRUGE NOGET TID PÅ AT LÆRE HINANDENS HVERDAG AT KENDE.

Som akademikere er undervisere og museumsinspektører uddannet på de samme universiteter – og til tider inden for de samme fag. Men hvor undervisere tilegner sig store didaktiske kompetencer og en stor generel viden inden for deres fag, er museumsinspektører specialiserede inden for museets ansvarsområde. I samarbejdet er det derfor underviserne, som er i stand til at forankre industrikultur i en undervisningspraksis og sikre de faglige mål, mens museumsinspektører faciliterer elevernes møde med industrikultur. Det kan ske ved at museumsinspektørerne i dialog med underviserne går i arkiver og samlinger og finder relevant kildemateriale. Men det kan også være ved at lave særlige byvandring eller omvisninger, ved at arrangere virksomhedsbesøg på lokale industrivirksomheder eller ved at formidle kontakt til personer, som enten arbejder eller har arbejdet i industrien.

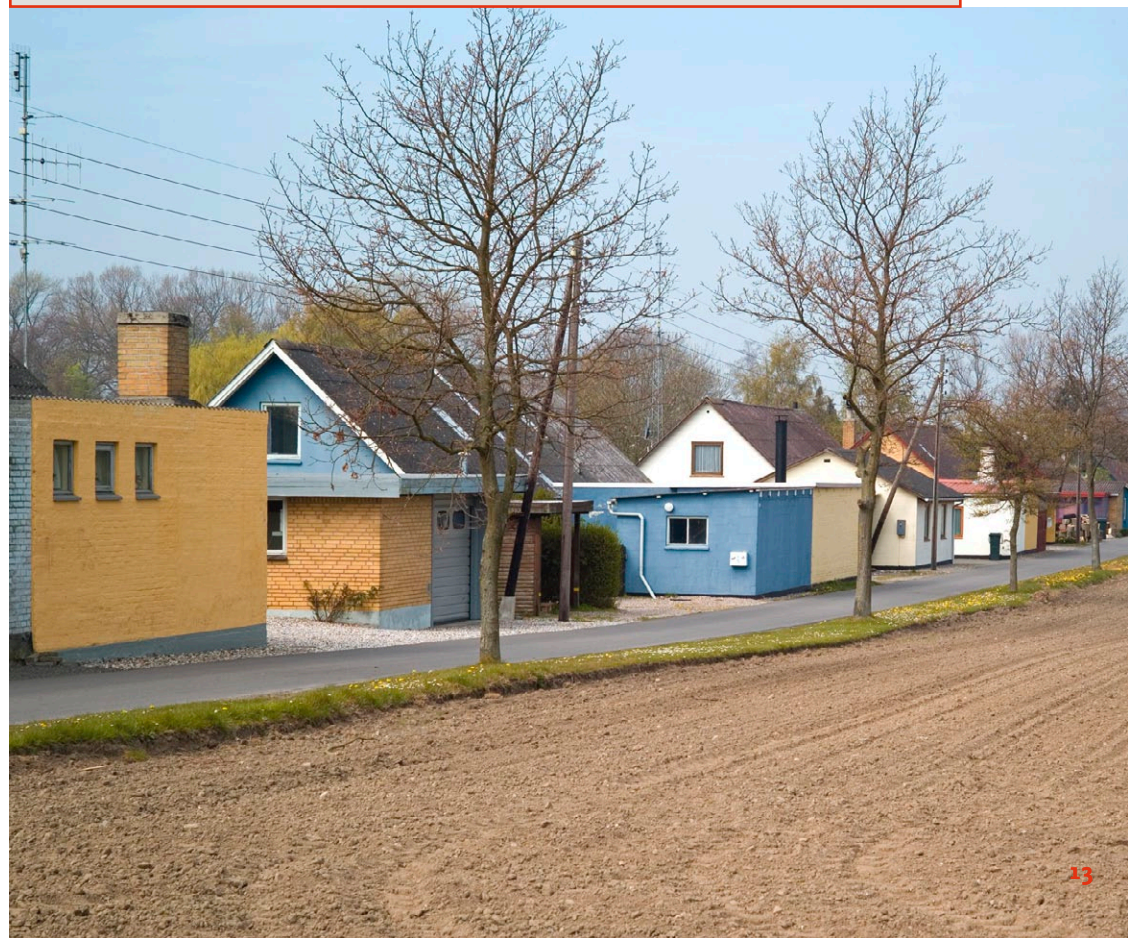
I Holeby på Lolland ligger en haveby med 40 beskedne dobbelthuse – alle med nyttehaver og plads til en gris. Husene blev opført i 1873 som arbejderboliger til Roesukkerfabrikken »Lolland«. Fabrikken var grundlagt året før af brødrene Erhard og Johan Ditlev Frederiksen. De var begge kandidater fra Landbohøjskolen og havde studeret roesukkerproduktion på studierejser i Europa. Deres roesukkerfabrik var en landbrugsfabrik efter tysk forbillede, hvor lokalt avlsbrug og fabrik udgjorde en helhed. Brødrene var banebrydende inden for roesukkerindustrien på Lolland, men det var ikke uden risiko at etablere egen virksomhed og de gik konkurs. Fabrikken blev overtaget af konkurrenten De Danske Sukkerfabrikker og var i funktion frem til 1959.

Studieretninger

På de 3-årige gymnasiale uddannelser (hhx, htx, stx) starter alle elever på et fælles grundforløb på ½ år. Grundforløbet skal give eleverne faglig indsigt og faglig forståelse, samt en indføring i de arbejdsmetoder som anvendes i gymnasiet. Efter grundforløbet vælger eleverne studieretning og fordeles på hold. De næste 2½ år følger eleverne på de enkelte hold den samme undervisning.

Inddelingen i studieretninger afspejler et ønske om at skabe bedre rammer for samarbejder på tværs af fag og en højere grad af fordybelse.

I det 2-årige hf arbejder kursisterne på tværs af fag i faste fagsamarbejder i biologi, geografi og kemi (naturvidenskabelig faggruppe) og historie, religion og samfundsfag (kultur- og samfundsfaggruppen).

FRA IDÉ TIL SAMARBEJDE

DET ER DEN, SOM FÅR DEN GODE IDÉ, SOM HAR INITIATIVET OG ENERGIEN TIL AT FØRE DEN UD I LIVET. OM DET ER EN UNDERVISER ELLER EN ANSAT PÅ MUSEET, ER I PRINCIPPET UNDERORDNET.

Har man allerede gode kontakter til gymnasiet eller museet, er det forholdsvis let at få en dialog i gang. Hvis ikke må man tage udfordringen op og henvende sig til de nøglepersoner, som findes i begge institutioner. På gymnasierne er det fagbestyrerne for de enkelte fag, mens det på museerne er faginspektørerne for Nyere tid. Kontaktoplysninger kan for det meste findes på institutionernes hjemmesider.

Det er muligt at søge tilskud til samarbejdsprojekter mellem statsanerkendte museer og gymnasier.

Kulturstyrelsen administrerer fem puljer (Formidlingspuljen), der yder tilskud til udvikling af museernes formidling og undervisning. Puljerne opslås én gang om året og kan søges af statslige og statsanerkendte museer under Kulturministeriet. → www.kulturarv.dk

Kulturstyrelsens formidlingsplan

Det er Kulturstyrelsens vision at de statslige og statsanerkendte museer i Danmark skal udgøre en central dimension i børn og unges dannelse og uddannelse. I Kulturstyrelsens

formidlingsplan er missionen derfor at kvalificere og udvikle museernes undervisningsaktiviteter samt styre samarbejde mellem museer og uddannelsesinstitutioner. Læs mere her → www.kulturarv.dk

Systuen på trikotagefabrikken »Hammerthor«, Hammerum ca. 1950. Foto: Museum Midtjylland.

EKSEMPLER PÅ SAMARBEJDER

Fra Diesel til dåseøl. Om industrikultur. Københavns Museum i samarbejde med Gefion og Christianshavn Gymnasium.
→ www.copenhagen.dk

Miraklet på heden. Museum Midtjylland i samarbejde med Herningsholm Gymnasium, htx og Herning Gymnasium.
→ www.museummidtjylland.dk

Innovation med Brede Værk. Nationalmuseet i samarbejde med Ørestad Gymnasium, Rungsted Gymnasium og Lyngby TEC.
→ bredevaerk.natmus.dk

Intrface. Forening for samarbejder mellem gymnasiale uddannelser og museer. Intrface blev etableret som et udviklingsprojekt i Region Midt 2008-2011 men er nu permanent og har medlemsinstitutioner over hele landet. → www.intrface.dk

Cathrinesminde Teglværk ved Iller Strand på Broagerland er et godt eksempel på, hvordan industriens råstofudvinding har formet det omkringliggende landskab. Teglværker blev placeret, hvor der var gode forekomster af ler og nær skove og tørvemoser, hvor der kunne hentes brændsel. Ved Iller Strand lå der omkring år 1800 over 20 teglværker inden for en afstand af 10 km. I 1850'erne fremstillede hvert af teglværkerne ved Iller Strand mellem en halv og en hel million mur- og tagsten og hvert teglværk beskæftigede 10-20 arbejdere. Beliggenheden ved Flensborg Fjord betød at stenene let kunne udskibes til bl.a. København. På billedet ses resterne af en udskibningsbro, mens teglskrattet i strandkanten er et synligt spor efter teglværksindustrien.

INDUSTRIKULTUR

ERIH – European Route of Industrial Heritage. → www.erih.net

25 fantastiske industrier. Kulturstyrelsens site om Danmarks industriminder.
→ www.kulturarv.dk

1001 fortællinger om Danmark. → www.kulturarv.dk

Humlen ved Carlsberg. En kollektiv historie om bryggeriet på Valby Bakke. Arbejdermuseet. → www.humlenvedcarlsberg.dk

Miraklet på heden. Axel Hansens scrapbog – en fortælling om tekstil- og beklædningsindustrien i Midtjylland ca. 1950-1975. Museum Midtjylland.
→ www.museummidtjylland.dk

Tekstilbyen Herning. Herning Kommune og Museum Midtjyllands site for det nationale industriminde »Tekstilbyen Herning«. → www.museummidtjylland.dk

INDUSTRIEL VERDENSKULTURARV

Derwent Valley Mills. England. → www.derwentvalleymills.org

Ironbridge Gorge Museum. England. → www.ironbridge.org.uk

Rammelsberg og den historiske by Goslar. Tyskland. → www.rammelsberg.de

Zeche Zollverein. Ruhr-regionen, Tyskland. → www.zollverein.de

Røros Bergstad. Norge. → www.roros.no

Villaggio Crespi d'Adda. Italien. → www.villaggiocrespi.it